

Remissvar
24-06-20
diariennr Ju2024/00351
Justitiedepartementet
Stockholm

Riksförbundet Unizons yttrande över betänkandet En effektivare kontaktförbudslagstiftning – ett utökat skydd för utsatta personer (SOU 2024:13)

Riksförbundet Unizon samlar över 140 kvinnojourer, tjejjourer och ungdomsjourer samt andra idéburna stödorganisationer. Tillsammans arbetar Unizon för ett jämställt samhälle fritt från våld. Mäns brottslighet mot kvinnor är en komplex samhällsfråga som fordrar politiska åtgärder. Allas rätt till stöd och trygghet finns reglerat i bestämmelser och en av Unizons fokusfrågor är våldsutsatta kvinnors rätt till trygghet. Unizon har utifrån sin verksamhet och erfarenheter granskat betänkandet och lämnar synpunkter på de delar i utredningen som berör Unizon.

Utredningens huvudsakliga uppdrag har varit att se över kontaktförbudslagstiftningen i syfte att säkerställa att lagstiftningen i så hög grad som möjligt tillgodoser intresset av att förebygga och ge skydd till främst kvinnor och barn som är utsatta för våld och andra kränkningar i nära relationer. Unizon ser positivt på utredningens ambition med utökad möjlighet till att utfärda kontaktförbud och förslag om en effektiv handläggning och delgivning. Unizon tillstyrker de förslag utredningen lämnat och lämnar följande synpunkter:

Unizon ser behov av en utökad möjlighet att utfärda kontaktförbud för att stärka den brottspreventiva funktionen och ställer sig bakom förslagen i utredningen. Vid risk för otillbörlig övervakning är det nödvändigt att meddela kontaktförbud liksom vid risk för påverkan i syfte att påverka och förhindra att uppgift lämnas till rättsvårdande myndigheter. Unizon anser att om förbudspersonen deltar i behandling för att komma till rätta med sitt beteende ska det inte påverka bedömning av ett förlängande av kontaktförbudet. Ett kontaktförbud kan inge skyddspersonen en känsla av falsk trygghet men det inte är ett heltäckande skydd vilket måste beaktas av alla aktörer för att erbjuda ytterligare stödåtgärder. Kontaktförbud bör därför kombineras med andra skydds- och stödinsatser för att få bättre effekt och en ökad samverkan som stärker den våldsutsatta kvinnan och sätter hennes behov i centrum.

Särskilt utvidgat kontaktförbud föreslås kunna meddelas som en förstahandsåtgärd vilket Unizon ser som angeläget. Att det geografiska området föreslås utökas är positivt. Beslut om kontaktförbud ska föregås av strukturerade riskbedömningar och ska användas systematiskt som grund för beslut. Unizon välkomnar en översyn av användningen av riskbedömningar.

Ett förslag som kan korta handläggningstiden är att införa en presumtion för kontaktförbud vilket Unizon tillstyrker. Återfallsfrekvensen är hög vid brott i nära relationer och med detta förslag kan handläggningstiden kortas. I utredningen saknas

förslag på akuta förbudsåtgärder vid överhängande fara. Unizon efterlyser förslag på reglering som möjliggör att misstänkt gärningsperson kan avlägsnas från en gemensam bostad eller annan handläggning för att fatta snabbare, interimistiska beslut för ett utökat skydd inklusive beslut om placering på skyddat boende. Föreslagna förändringar i kontaktförbudslagstiftningen bör harmoniera med de nya bestämmelserna som infördes för skyddat boende från 1 april 2024 och som syftar till att förbättra skyddet för och stödet till våldsutsatta vilket ställer krav på samverkan mellan rättsväsende och socialtjänst. Avslag på ansökan om kontaktförbud är inte ovanligt, och då kan en placering på skyddat boende vara en åtgärd som löser skyddsbehovet akut eller långsiktigt.

Förslaget om underrättelseskyldighet till socialnämnden för att möjliggöra stöd och hjälp till skyddspersonen är angeläget och Unizon instämmer i vikten av att de våldsutsatta kvinnorna och barnen kommer till myndighetens kännedom.

Unizon instämmer i utredningens bedömning att en höjning av maximistraffet för grov fridskränkning och grov kvinnofridskränkning skulle medföra ett avsteg från syftet med fridskränkingsbrotten. En sådan förändring kan medföra att det blir svårare att utläsa i belastningsregistret om en person dömts för allvarliga brott som sexualbrott. Unizon vill framföra vikten av en kraftfull lagstiftning är en betydelsefull signal från samhället till våldsutsatta kvinnor och barn om att de brott de utsätts för är oacceptabla.

I detta ärende har Åsa Witkowski, sakkunnig kvinnofrid, varit föredragande och Rebecka Andersson, generalsekreterare, beslutande.

Stockholm 2024-06-20

Rebecka Andersson
Generalsekreterare
Unizon